

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ЗА

СПЕЦИАЛНОСТ:

МАРКЕТИНГ И МЕНИДЖМЪНТ

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

3.7 АДМИНИСТРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ

ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН:

ПРОФЕСИОНАЛЕН БАКАЛАВЪР

ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО МЕНИДЖМЪНТ

---

1. Специалност

МАРКЕТИНГ И МЕНИДЖМЪНТ

2. Направление

3.7. АДМИНИСТРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ

3. Образователно-квалификационна степен

ПРОФЕСИОНАЛЕН БАКАЛАВЪР

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: ПРОФЕСИОНАЛЕН БАКАЛАВЪР ПО СТОПАНСКО УПРАВЛЕНИЕ

4. Дата на последна редакция на квалификационната характеристика

Февруари 2016

5. Връзка на специалността с мисията и визията на ВУМ

Обучението по специалността предоставя качествено и адекватно на нуждите на бизнеса и съвременното общество образование чрез прилагане на ясно изразен интердисциплинарен подход, иновативни методи на обучение и фокус върху предприемаческите умения на студентите. Студентите имат възможност да се обучават един или два семестъра в партньорски университет в чужбина, което съдейства за повишаване на межкултурната им компетентност и конкурентоспособност на пазара на труда. Активното партньорство на ВУМ с бизнеса и гражданското общество с цел трансфер на иновации и развитие на социално предприемачество дава на студентите обучаващи се по специалността качествено обучение и успешната личностна и професионална реализация. Високата степен на интернационализация на академичната общност и учебното съдържание на специалността подпомага студентите в тяхната креативност и предприемаческия дух.

6. Образователни цели на специалността

Специалността има за цел да осигури:

- Съвременни знания по мениджмънт, позволяващи на студентите да заемат ръководни и административни позиции в международни компании;
- Уменията и компетенциите, които се изискват за работа в условията на пазарна икономика;
- База за продължаващо обучение през целия живот;
- Развитие на уменията за разбиране, преценка и решаване на проблеми, заедно с усъвършенстване на уменията за ефективна комуникация в екип и личностна и професионална реализация;
- Поредица от лични качества и способности, както и професионални умения, знания и разбиране, способстващи за бърза адаптивност на студентите към работната среда веднага след завършване на учебния процес;
- Разширяване на познанията в изучаваната сфера и съвместяването им в контекста на личното и индивидуално развитие;
- Полагане на база за развитие на мениджърски умения на по-високо ниво;
- Гъвкава и адекватна реакция към променящите се условия в глобалната икономиката;
- Осигуряване на студентите с разнообразие от изследователски инструменти и методология за проучване и анализ в света на мениджмънта;
- Възможност за осъществяване на самостоятелна изследователска дейност от студентите;
- Развитие у студентите на умения за работа в и управление на фирми от разнообразни отрасли на икономика;

- Развитие на стратегическото мислене у студентите;
- Подпомагане с повече практическа подготовка бъдещата реализация на студентите;
- Умения за работа в мултикултурна среда.

7. Изходящи резултати

Студентите трябва да са в състояние да демонстрират редица общи, специални и професионални умения:

7.1. Общи умения:

- Критичен анализ и оценка на емпирични данни
- Аналитично интерпретиране на информация и текст
- Описание и анализ на информация
- Прилагане на знанията за решаване на познати и нововъзникнали проблеми
- Развитие на способността за излагане на обосновано мнение и заключение
- Поемане на отговорност за продължаващо научно и професионално самоусъвършенстване
- Разпознаване и признаване на морални проблеми, етични проблеми и такива, свързани с безопасността на работното място, включително – съответстващата законова рамка и професионалния код за поведение
- Умения за презентиране и общуване
- Математически и компютърни умения
- Междуличностна комуникация
- Умения за работа в екип
- Умения за решаване на проблеми
- Способност за самооценка и анализ на работата
- Способност за планиране и управление на процеса на учене

7.2. Специални умения:

- Успешно изпълнение на мениджърските функции - планиране, организиране, мотивиране и контрол;
- Изследване и преценка на специфичната материя за предмета: теорията, парадигмите, принципите и концепциите
- Познаване на основните принципи, критерии и функционални зависимости, необходими за осигуряване на нормалната работа на различните отдели във фирмата;
- Умения за организиране и управление на дейността на международни фирми от различни сектори на икономика;
- Познаване на принципите на работа в международни компании;
- Анализирание на нуждите и очакванията на различни типове потребители и разработване на адекватни стратегии за удовлетворяването им;
- Способност да се обяснят моделите и характеристиките на потребителското търсене и влиянията върху него;
- Анализ и оценка на международната бизнес средата и нейното влияние върху дейността на фирмата;
- Анализ на развитието на процесите на европейската интеграция, формирането и реализирането на политиката на Европейския съюз в икономиката и другите обществени сфери;
- Познаване на институциите и разбиране на механизмите за управление на интеграционните процеси в Европейския съюз;
- Анализ на ключови процеси и тенденции в динамиката на международните финансови пазари;
-

7.3. Компетентности (по смисъла на Европейската Квалификационна характеристика, Анекс 1 към Препоръките от 2008) – „доказаната способност да се прилагат получените знания и умения и лични, социални и/или методически способности, в работни или учебни ситуации в професионалното или личното развитие“:

7.3.1. Самостоятелност и отговорност

- Способност за административно управление на по-големи и по-сложни структури, включително екипи и ресурси
- Поема отговорности при вземането на решения за трудно предвидими и сложни условия
- Проявява отговорност и самостоятелност при работа във всяко звено на фирмата/организацията
- Поема отговорност за качествено осъществяване на дадена задача/дейност, проявява отговорно поведение на работното място
- Работи самостоятелно и отговорно при променящи се условия

- Проявява инициатива в управленската дейност
- Успешно прилагане на знанията и ефективно справяне с проблемни ситуации;
- Носи отговорност както за собствената си работа, така и за работата на екипа, който ръководи
- Оценява чуждото и своето изпълнение на дадените задачи
- Активно се включва в нови инициативи на професионално ниво
- Проявява творчески подход при разработване и реализация на продукти и дейности, свързани със стратегическото и тактическото развитие на фирмата; прилага комплексна оценка на влиянието на множество фактори
- Ръководство и обучение на екип

7.3.2. Компетентности за учене

- Поемане на отговорност за продължаващо научно и професионално самоусъвършенстване
- Оценява критично собствената си подготовка и съответствие на знанията си с необходимите за професията
- Идентифицира своите образователни потребности
- Използва разнообразни начини за разширяване и актуализиране на професионалната квалификация
- Оценява необходимостта от обучение на персонала и предлага подходящи възможности, с цел повишаване ефективността на работа на цялата организация

7.3.3. Комуникативни и социални компетентности

- Свободно владеене и пълноценно общуване на поне един чужд език (английски)
- Способност за ясно и разбираемо излагане на идеи, проблеми и решения пред специалисти и неспециалисти
- Изразява отношение чрез използване на разнообразни качествени и количествени оценки
- Проявява широк мироглед, обща култура и способност за межкултурно общуване
- Водене на преговори с партньори, държавни институции и други;
- Осъществяване на комуникация на различни нива в администрацията
- Познаване и боравене с инструментите на дигиталното общуване
- Формулиране на убедителни и обосновани становища, способност да изслуша, прецени и обори аргументите на събеседниците си
- Проява на ангажираност и социална отговорност

7.3.4. Професионални компетентности

- Способност за самостоятелно реализиране на проекти
- Разпознаване и признаване на морални проблеми, етични проблеми и такива, свързани с безопасността на работното място, включително – съответстващата законова рамка и професионалният код за поведение
- Способност за предлагане на иновативни и нестандартни решения на текущи казуси
- Компетентност да борави и управлява разнородни дейности, произтичащи от сложния характер на глобалния бизнес, маркетинг и управление
- Способност за адекватна реакция на променяща се ситуация, съобразно новите условия и прилагайки собствените знания, умения и компетентности в различен контекст
- Компетентност за работа с класифицирани данни с цел решаване на даден проблем или формулиране на предложение
- Умение за интерпретация и анализ в по-широк, интердисциплинарен контекст
- Ползване на иновативни начини за формулиране и изразяване на собствена, обществено отговорна позиция

8. Методи на преподаване и обучение

Специалността се преподава на български език. Прилага се в задочна форма на обучение.

Лекции

Лекциите са ефективен начин за представяне на основните познания и формиране на рамка за модула на обучение, върху която може да се добавя нов материал. Студентите се информират за материала, включен във всеки модул, чрез изготвен списък с темите, включени в него, както и източниците на допълнителен материал (задължителни и препоръчителни). Всички членове на преподавателския състав имат за цел да представят лекционните материали по възможно най-ефективния и стимулиращ начин. Като резултат от това, се употребява софтуер за презентации, като например Microsoft PowerPoint и повечето лекционни зали са снабдени със съответното високо технологично оборудване.

За участие в учебния процес се канят и гост лектори от сферата на индустрията, както и от други образователни институции, в удобно за тях време, за да разширяват практическите и теоретични познания на студентите, осигурявайки между-предметна връзка в рамките на учебната програма.

Консултации

Консултациите са срещи на студент, или група студенти, с лектор или лектори, и се използват по два начина в програмата:

- да обогатят покрития материал в лекциите чрез подход за решаване на проблеми, базиран на задаване на допълнителни въпроси;
- да проведат работа по отстраняване на грешки, за да се преодолеят пропуските в знанията на студентите.

Семинари, упражнения и PBL

Семинарите включват представяне на предварително подготвена работа на студент, или студенти, пред техни колеги и лектор. Тази стратегия се използва, за да се обогатят специфични теоретични или практически понятия, както и за включване на методи за решаване на проблеми и програмата. Семинарите се използват в много модули и предлагат на студентите ценен опит при формирането на умения за презентиране, като дават метод за оценяване на познанията на студентите. По време на упражненията студентите затвърждават и разширяват знанията добити по време на лекциите. При PBL семинарите студентите сами разсъждават върху казус поставен от преподавателя и си набеязват лични учебни цели, чието изпълнение докладват на следващия PBL семинар.

Практически занятия

Практическите занятия се използват в модули свързани с производствената практика на студентите по време на двата им летни стажа. При тях студентите имат възможност да усъвършенстват умения си в среда, която им дава възможност за обратна връзка с член от академичния състав. Практическите занимания представляват важен преход от теорията към работното място.

Посещения на място

Посещенията в различни бизнес организации и други места се организират, за да се даде възможност на студентите да видят част от теорията, която са изучавали, приложена в практиката, на работното място в различна културна среда.

Примери от практиката

Примерите от практиката са учебни стратегии, които са включени в различни модули; те представляват и полезно средство за оценка. Студентите се запознават с, или получават задача развият, реални или симулирани сложни проблеми, които се анализират в детайли, като се предлагат собствени решения в писмен или устен вид. Имат възможност да участват в учебни пътувания в страната и чужбина, както и различни инициативи свързани спримери на добри практики.

In-basket exercises

Този вид упражнения се използват в специализиращите модули при симулиране на работна среда. Студентите получават пакет /кошница/ от няколко задачи, които трябва да обсъдят и да подредят по приоритет за изпълнение в рамките на определен срок. Целта е да се научат да управляват времето, като анализират важността и възможностите за изпълнение на задачите във времева рамка и прехвърлянето на неприоритетните в друга времева рамка, качества ценни в голяма международна компания.

Изграждане на чувствителност /sensitivity training/

Изграждането на чувствителност цели развитието на допълнителни умения и е част от задължителния модул: Международен бизнес и културни различия. Този метод на обучение е насочено към способността на студентите да разбират чувствата и настроенията на другите, чувствителността им към проблемите на отделния човек и на различните обществени групи и народи, както и способността им да отговарят адекватно.

Самостоятелна подготовка на студентите

От студентите се очаква да поемат по-голяма отговорност към процеса на учене. Структурата на учебния план и стратегиите за преподаване са предназначени да насърчават развитието на студентите в професионален и личностен план. Насърчава се подхода за поставяне на студента в центъра на обучението чрез използване на примери от практиката, проекти и практически упражнения, улеснени от използване на допълнителни източници, като видео материали и компютърен софтуер.

9. Форма на обучение и език на преподаване

Специалността се предлага само в задочна форма на обучение, като контактните часове се разпределят в два периода – в началото на всеки семестър.

10. Оценяване

Изходящите целеви резултати, описани в предишния раздел, се оценяват в рамките на дисциплината чрез разнообразие от методи включващи: писмени изпити, курсови работи, есета, решаване на казуси, презентации, практически изпити, доклади.

Съответствието между образователните цели и оценъчните методи е предмет на постоянен контрол от страна на ръководителите на дисциплината, Комисията по Оценяване и Осигуряване на Качеството, както и външни оценяващи институции.

11. Структура на учебната програма

Учебният план включва 37 дисциплини даващи общотеоретична и специализираща подготовка с общ хорариум от 1200 часа и 200 ECTS кредита. Допълнително студентите могат да избират и факултативни дисциплини.

11.1. Общотеоретична подготовка

Завършилите специалността трябва да имат много добра подготовка, включваща достатъчен обем знания по: Икономика, Маркетинг, Бизнес среда, Мениджмънт, Информационни технологии, Бизнес комуникации, Изследователски методи и статистика, Счетоводство, Финанси, Управление на човешките ресурси. Общият хорариум на задължителните фундаментални дисциплини възлиза на 330 часа, от които 105 часа лекции и 225 часа упражнения, семинари, PBL-и и консултации, или 28% от общия хорариум. Макар и общотеоретични, посочените дисциплини предлагат и специализирана подготовка на студентите като включват примери и специфични теми.

11.2. Специализираща подготовка

Специалната подготовка на студентите се формира въз основа на задължителни и избираеми учебни дисциплини с общ хорариум от 870 часа (72% от общия хорариум). Задължителни са: Маркетингови изследвания, Маркетингови комуникации, Межкултурни познания за бизнеса, Организационно поведение, Стратегически мениджмънт, Летен стаж 1 и 2, и два езика - Английски език и втори по желание.

Избираемите дисциплини са групирани в 5 модула:

(1 от два пълни модула)

- Първи модул (3 от 3 дисциплини)
  - Предприемачество
  - Управление на проекти
  - Управленско счетоводство

или

- Втори модул (3 от 3 дисциплини)
  - Бизнес планиране
  - Управление на проекти
  - Финансово планиране
- Трети модул (2 от 4 дисциплини)
  - Потребителско поведение
  - Международен маркетинг
  - Маркетингов мениджмънт
  - Маркетинг на отношенията
- Четвърти модул (2 от 4 дисциплини)
  - Лидерство
  - Мениджърска компетентност
  - Брандинг
  - Електронен бизнес
- Пети модул (1 от 5 дисциплини, като изборът се прави още през първи семестър на първи курс)
  - Английски език
  - Немски език

- Френски език
- Испански език
- Руски език
- Шести модул (1 от 2 варианта на дипломен проект)
  - Предприемачески план
  - Емпирично изследване

11.3. Факултативна подготовка

Факултативната подготовка на студентите от специалността се извършва паралелно с основното обучение. От предлаганите факултативни дисциплини за специалността, насочени за разширяване знанията, всеки студент има право да избира от предложените, извън включените в учебния план, който се обучава.

- ✓ Въведение в агробизнеса
- ✓ Агротуризм
- ✓ Растениевъдство
- ✓ Управленско консултиране в агробизнеса
- ✓ Електронен бизнес в аграрния сектор
- ✓ Бизнес приложения
- ✓ Въведение в мултимедийните приложения и интернет
- ✓ Компютърни мрежи
- ✓ Следващ чужд език

12. Области на професионална реализация на завършилите студенти

Завършилите специалност Маркетинг и мениджмънт имат възможност за реализация във всички сфери на международната икономическа дейност, в т.ч. в представителствата на чуждестранни и смесени фирми, международни правителствени и неправителствени организации, в частния бизнес. Специалността е предназначена за икономисти, които търсят реализация във висшия мениджмънт на международните икономически отношения в областта на външната търговия, международни маркетингови агенции, мултинационални корпорации, международната банкова дейност, международния транспорт и спедиторската дейност, международния туризъм и др.

Завършилите специалността Маркетинг и мениджмънт могат да продължат образованието в следваща образователно-квалификационна степен като имат възможност за избор на по-тясно специализирани специалности в областта на маркетинга и мениджмънта.